

IZ RADA CENTRA ZA ODRŽIVI RAZVOJ „GERBIN“

Riječju, fotografijom i filmom

LUBENICE - Nakon što je Centar za održivi razvoj „Gerbin“ trajnim postavom foto-izložbe pod nazivom „Tradicijsko ovčarstvo“, autora **Waltera Salkovića**, izdavanjem dviju višjejezičnih publikacija „Tradicijsko ovčarstvo: prilog istraživanju“ autorice teksta **Marine Jurkota Rebrović** i „Neprekinuta nit mulinera“ autora **Jelene Đurkin**, **Marijane Dlačić** i **Hrvoja Badurine**, te raznim radionicama i kratkim dokumentarnim filmom pod nazivom „Muzej ovčarstva: strig i vuna“ autora **Mladena Matuncija** detaljno obradio aktivnosti na relaciji vuna – oruđe – proizvod, nastavak se očituje u obradi ostalih značajnih elemenata kojima se dotiče djelatnost unutar ovčarstva.

Radnje će biti iskazane u svim oblicima medija: izložba, tiskana publikacija, radionice, film kako bi se vrlo detaljno i u potpunosti objedinile sve najbitnije kalendarske aktivnosti glede ovčarstva.

Projektom pod radnim nazivom „Muzej ovčarstva: vuna, a poslije?“ započinje novi dvogodišnji ciklus prezentacija svih aktivnosti u kojima je vuna izuzeta kao osnovni element ovčarstva, već se pojavljuju svi ostali detalji koji su direktno uključeni u tradicijsko ovčarstvo. Prvenstveno se odnosi na dvije cjeline; uporabne elemente (utroba-koža-meh; štavljenje ovčjih kožica - gunj/pele) i gastronomiju (mužnja - sir; hrana - meso - udić).

Prva u nizu prezentacija u kulturološkom kompleksu „Dvor“ u Lubenicama obuhvatila je izložbu i film.

U postavu foto-izložbe „Kako se dela meh“, iskusni demonstrator pojavljuje se **Ivan Mužić** (Stela) iz Orleca. Autor fotografija većeg formata je **Nadir Mavrović** iz Nerezina, a kratki popratni tekst izložbe potpisuje **Marijana Dlačić** iz Cresa. Uz izložbu doživljaj glazbenog umijeća sviranja na mehu doprinijeli su **Ivan** i **Mario Mužić** iz Orleca, poznati dugogodišnji creski svirači. Općenito, sve je manje izvornih svirača, pjevača, ali i plesača i onih koji izrađuju same instrumente. Zbog toga se ovom izložbom želi potaknuti oživljavanje jedne tradicije, pokušaj valoriziranja jednog aspekta ljudskog života, ali i drugačije osjećanje pripadnosti čovječanstvu.

Kratki dokumentarni film „Ovčje kožice“ (*Homo strojit kožu*) kojim se prikazuje još jedan oblik bogatstva iskorištavanja ovčjih resursa. Specifična radnja za otočnu sredinu, pomalo zapostavljena, ali uz pomoć **Lubeničanki**, a naročito **Silvane Damijanjević**, **Kriste Kuljanić**, **Tonice Toić**, **Marte** i **Marije Kuljanić** kao vrsnih majstora u pripremanju i dobivanju ovčjih kožica, obično i naoko bezvrijedno ovčje runo postaje umjetnička tvorevina. Filmski izričaj dotične radnje dobivanja kožica iskazuje **Sanjin Kučić** iz Foto-studija „Matej“ iz Viškova, podrijetlom s otoka Cresa.

Također, kratkim izlaganjem **Vane Gović** iz Lošinskog muzeja, javnost je bila upoznata s osnovnim kulturološkim značajkama meha kao tradicijskog instrumenta, te ovčjim kožicama koje su dio otočnog, creskog, etnografskog identiteta.

Višegodišnji projekt u cilju osmišljavanja i formiranja Muzeja ovčarstva Centar provodi u partnerstvu s udrugom „Ruta“ iz Cresa, a potporu i razne oblike suradnje pružaju: Pučko otvoreno učilište Mali Lošinj - Creski muzej, Lošinski muzej, udruga „Lesa“, Hrvatsko etnološko društvo, Muzejski dokumentacijski centar, te Filozofski fakultet iz Zagreba, Odsjek za informacijske znanosti - Katedra za muzeologiju i upravljanje baštinom.

Navedene aktivnosti unutar ciklusa pod radnim naslovom „Muzej ovčarstva: vuna, a poslije?“ finansijski su podržali: TZ Cresa te Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture - Uprava za otočni i priobalni razvoj.

Nakon dvije prezentacije na temu ovčarstva predstavljena je i publikacija „Krajobrazna i biološka raznolikost Primorsko-goranske županije u djelima Dragutina Hirca“ (tekstove odabrao **Pino Tuftan**) čiji je izdavač Javna ustanova „Priroda“ iz

Marko Randić i Pino Tuftan predstavljaju radove

Rijeke. Vrsni poznavatelj Dragutina Hirca te član Centra za održivi razvoj „Gerbin“, **Pino Tuftan**, ponovo nas je obogatio novom publikacijom u kojoj su sakupljeni Hirčevi materijali o biološkoj raznovrsnosti PGŽ. O publikaciji i Hirčevom bogatom radu na polju botanike govorili su **Tuftan**, te **Marko Randić**, uvodničar knjige i djelatnik Javne ustanove „Priroda“.

Pedantnim prikupljanjem materijala **Pino Tuftan** je u posljednjih nekoliko godina prezentirao botaničara Hirca s dvije interesantne publikacije: „Botanička putovanja po otoku Cresu (1903.-1913.): u potrazi za Hirčevom hudoletnicom“ i „Na kvarnerskim otocima“. Osim toga kontinuirano se pojavljuje prilozima u Otočkom vjesniku obrađujući tematike iz kulturno-povijesne baštine.

Na ovaj način Centar za održivi razvoj obilježio je Međunarodni dan kulturne baštine, 23. rujna, i po šesti put se pojavljuje u organizaciji ili suorganizaciji prezentacija publikacija koje obrađuju prvenstveno otočnu tematiku.

Mario ŠLOSAR

Dio publike na predstavljanju filma „Ovčje kožice“

